

20.02.2013

חוזר לקוחות 180

א.ג.נ,

הנדון: פוליסות פרט – השקעה אטרקטיבית עם הטבות מס

1. פוליסות פרט הן פוליסות ביטוח שאינן מאושרות כקופות גמל ולפיכך לא יחולו עליהן הוראות הפקודה והתקנות המתייחסות לקופות גמל. בפקודה מוגדרות פוליסות פרט כתוכניות חיסכון והרווחים שנצברים בהן מוגדרים כהכנסה מריבית ולא רווחי השקעות.
2. בניגוד לתוכניות חיסכון בנקאיות הנושאות ריבית מובטחת, פוליסות פרט משתתפות ברווחי תיק ההשקעות של חברת הביטוח. במובן זה, פוליסות פרט דומות דווקא לקרנות נאמנות ולא לתוכניות חיסכון בנקאיות. אולם בניגוד להפסדים שנוצרים בקרנות נאמנות אשר ניתנים לקיזוז כנגד רווחי הון אחרים, הפסדים שנוצרים בפוליסות פרט אינם ברי קיזוז כנגד רווחי הון אחרים מכיוון שמדובר בהפסדים מריבית שאינם ברי קיזוז לפי הוראות הפקודה.
3. הרווחים שנצברים בפוליסות פרט חייבים במס רק במועד הפדיון על ידי המבוטח דהיינו על בסיס מזומן ולפיכך כל עוד המבוטח לא קיבל את הרווחים לידיהו לא חייב עליהם במס. אמנם יש בכך יתרון של דחיית מס אך גם חיסרון משמעותי כפי שנראה בהמשך.
4. עד לרפורמה במיסוי שוק ההון שנעשתה בשנת 2003, הרווחים שנצברו בפוליסות פרט היו פטורים ממס, בדומה לרווחים שנצברו בתוכניות חיסכון בנקאיות. אולם עם כניסתה לתוקף של הרפורמה במיסוי שוק ההון בשנת 2003, הוטל לראשונה מס על רווחים שנצברים בפוליסות פרט, בדומה למיסוי התשואות בתוכניות חיסכון בנקאיות. שיעור המס ההתחלתי היה 15%, אך עם השנים הוא "טיפס" והגיע לכדי 25%. בהקשר זה חשוב לציין כי רק הרווחים הריאליים ממוסים בעוד שהפרשי ההצמדה שנצברו על הקרן נותרים פטורים ממס. רווחים שנצברים על הפקדות שנעשו עד הרפורמה במס נותרים פטורים ממס וכלל לא ממוסים.
5. לאור הגדרת פוליסות פרט כתוכניות חיסכון ולרווחים שנצברים בהן כהכנסה מריבית, יוצא כי ניתן להעניק להן את הטבות המס המוענקות לריביות שנצברות בתוכניות חיסכון בנקאיות כקבוע בסעיפים 125ד ו- 125ה לפקודה.

סעיף 125ד(ב) לפקודה

1. סעיף 125ד(ב) לפקודה קובע כי יחיד שהכנסתו והכנסת בן-זוגו לא עלתה על 61,560 ₪ לשנה, זכאי לפטור ממס לריבית בגובה 9,600 ₪ לשנה.
2. אם הכנסת בני-הזוג עלתה על 61,560 ₪ לשנה, הפטור ממס יופחת בגובה ההפרש שבו עלתה הכנסת בני-הזוג על 61,560 ₪ לשנה. המשמעות הנה כי אם הכנסת בני-הזוג עלתה על 71,160 ₪ לשנה, הם כלל לא זכאים לפטור ממס.
3. יש לציין כי פטור ממס זה יינתן רק על-ידי פקיד השומה ולא על-ידי חברות הביטוח שהרי הוא תלוי בהכנסת בני-הזוג – נתון שכלל אינו ידוע לחברות.

סעיף 125ד(ג) לפקודה

1. סעיף 125ד(ג) לפקודה קובע כי אם יחיד או בן-זוגו הגיעו לגיל פרישת חובה (67 שנים), וביום 01.01.2003 מלאו לאחד מהם לפחות 55 שנים, הם זכאים לפטור ממס לריבית בגובה 13,200 ₪ לשנה.
- אם גם היחיד וגם בן-זוגו הגיעו לגיל פרישת חובה וביום 01.01.2003 מלאו לשניהם לפחות 55 שנים, הם זכאים לפטור ממס לריבית בגובה 16,200 ₪ לשנה.
2. רשות המסים העניקה לבנקים את האפשרות לזכות את הלקוחות בגובה הפטור הנ"ל באופן אוטומאטי ולכן כדי לקבל את הטבת המס הנ"ל על תוכניות חיסכון בנקאיות אין צורך להגיש דוחות לפקיד השומה. אולם, אפשרות זו לא הוענקה לחברות הביטוח ומשכך כדי ליהנות מהטבת מס זו על פוליסות פרט על הלקוח להגיש דו"ח לפקיד השומה כדי לקבל את החזר המס. בשל כך, על חברות הביטוח לצייד את המבוטחים באישור על הרווחים שנפדו בשנת המס מפוליסות פרט ומהו המס שנוכה בגינם (בדומה לטופס 867 המסופק ללקוחות הבנקים).

סעיף 125ה לפקודה

- הסעיף מעניק פטור ממס שנתי בשיעור 35% מריבית מזכה ליחיד שהוא או בן-זוגו הגיעו לגיל פרישה.
- "ריבית מזכה" – הנמוך מבין אלה:
- הכנסה של היחיד ובן-זוגו מריבית המשתלמת על פיקדון בבנק או על תוכנית חיסכון (לרבות פוליסת פרט בחברת ביטוח).
 - הכנסה מריבית בגובה ההפרש שבין 8,310 ₪ כפול 12 חודש (99,720 ₪) לבין הכנסתו החייבת של היחיד או של בן-זוגו (לפי הגבוה מבניהם).
- מכאן שהפטור ממס המרבי הנו 34,902 ₪ לשנה ($99,720 * 35\%$).

בחישוב ההכנסה החייבת של היחיד או של בן-זוגו יש לקחת בחשבון גם הכנסה פטורה ממס מקצבה לפי סעיפים 9א או 9ב לפקודה (כגון פנסיה תקציבית, קצבה מקרן פנסיה, קצבה מפוליסת ביטוח וקצבה מפוליסת פרט). אולם, בחישוב ההכנסה החייבת של היחיד או של בן-זוגו אין לקחת בחשבון הכנסות מריבית, מהשכרת דירת מגורים פטורה ממס, מרווח הון ומשבח מקרקעין.

יש לציין כי פטור ממס זה יינתן רק על-ידי פקיד השומה ולא על-ידי חברות הביטוח שהרי הוא תלוי בהכנסת בני-הזוג – נתון שכלל אינו ידוע לחברות.

מסקנות ובעיות

1. בשוק התחרותי בו הלקוח מחפש את המקום הטוב והבטוח ביותר לכספו, מהוות פוליסות פרט מכשיר השקעה מעניין ואטרקטיבי ביותר, הן בשל תכונות ההשקעה שבהן והן בשל יתרונות המס הגלומים בהן (זאת בעיקר למבוטחים שביום 01.01.2003 מלאו להם לפחות 55 שנים).
2. פוליסות פרט מאפשרות השקעת כספים בשוק ההון מבלי להיות מומחה בתחום, במסלולים מגוונים, סולידיים או ספקולטיביים, בנזילות מיידית בכל עת, תוך אפשרות לקבלת פטורים ממס בגין רווחי ההשקעות.
3. דחיית תשלום המס בגין רווחי ההשקעות למועד המשיכה מהווה יתרון על-פני מכשירי השקעה אחרים שאינם נהנים מדחייה שכזו כך שהבסיס הכספי להשקעה גדל בהתאם.
4. אולם, בדחייה זו קיימת גם בעייתיות גדולה ביותר. דחייה זו מביאה לידי כך שהמבוטח יכול ליהנות מפטור ממס לרווחים הצבורים רק פעם אחת, בשנת המשיכה בלבד. דהיינו, בשנת המשיכה הוא מקבל לידי את רווחי ההשקעות שנצברו בכל השנים אך את הפטור ממס בגין הרווחים כולם הוא מקבל רק בגין שנה אחת היא שנת המשיכה.
5. הדרך לפתור לקונה זו הנה לקבוע מעין "פדיון רעיוני" של הפוליסה בכל שנה ושנה תוך ניצול הפטור ממס לרווחים בכל שנה בנפרד. בצורה זו המחוקק יביא לידי ביטוי את הכוונה המקורית שנקבעה בחוק ולפיה הפטור ממס הנו על בסיס שנתי ולא חד-פעמי בשנת המשיכה בלבד.